

2008:82

Tirups kyrka

Antikvarisk kontroll, 2008

Anna Ligoura och Mia Jungskär

Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2008:82

Tirups kyrka

- ommålning av kyrkdörrar

Antikvarisk kontroll, 2008
Tirups socken, 1374
Svalövs kommun
Skåne län

Anna Ligoura och Mia Jungskär

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx, Fax 046 – 15 80 39

www.regionmuseet.se

© 2008 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
Rapport 2008:82
ISSN 1651-0933

Omslagsfoto: Port vid sakristian i öster före ommålning, foto Anna Ligoura
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

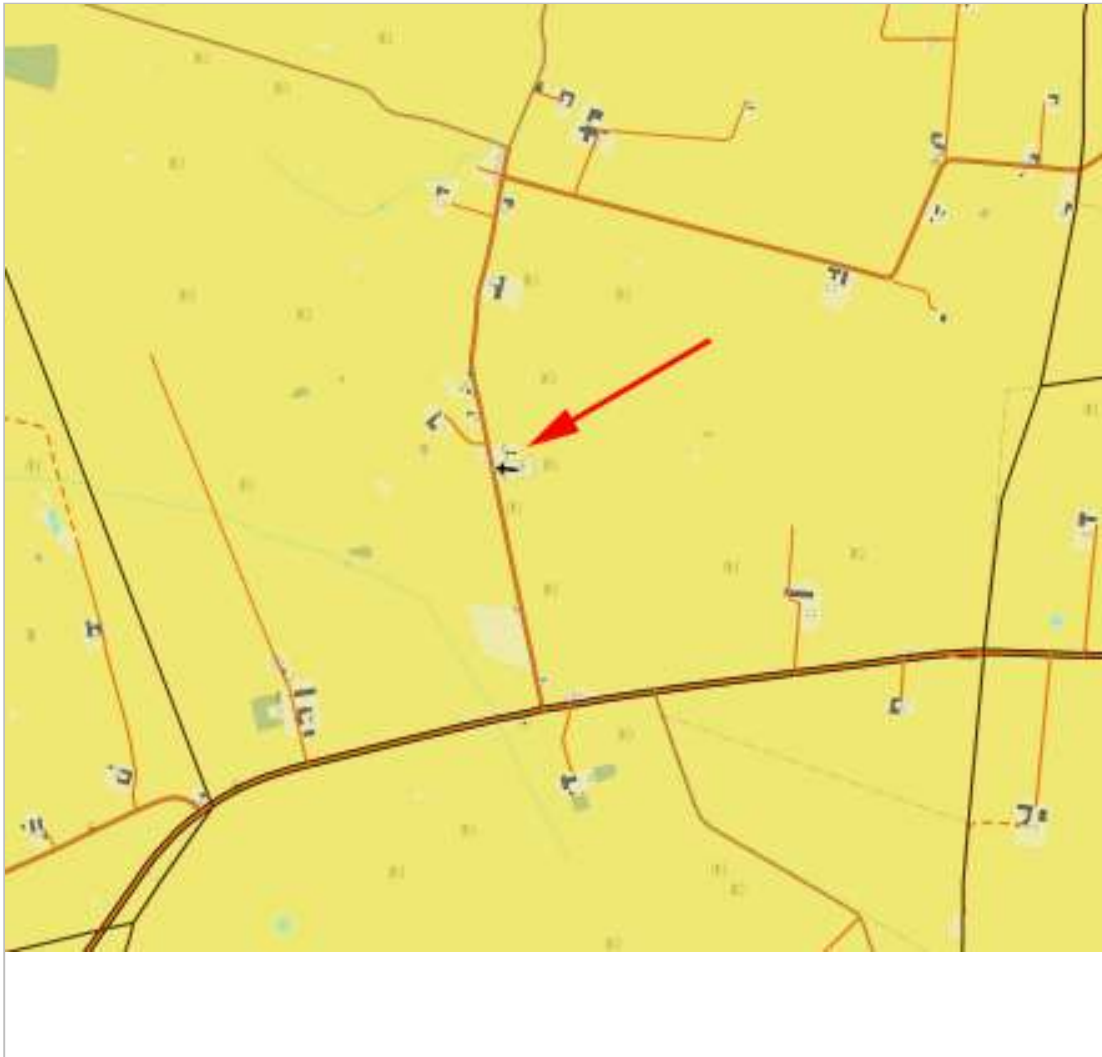
TIRUPS KYRKA – OMMÅLNING AV KYRKDÖRRAR

Innehåll

Sammanfattning av utförda åtgärder	5
Administrativa uppgifter	5
Byggnadshistorik med relevans för ärendet	5
Äldre färglager	7
Utförda åtgärder	7
Avvikelser från arbetshandlingarna	8
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	8
Iakttagelser under restaureringen	8

Svalövs kommun

Tirups kyrka ligger strax väster om Svalöv.

Sammanfattning av utförda åtgärder

Kyrkans två portar, en i öster på absiden och en i väster, har utvändigt färgskrapats och målats om med en mörkbrun linoljefärg. Fönstret ovan porten i öster har trälagats, färgskrapats och målats om med samma färg som ovan.

Administrativa uppgifter

Objekt	Tirups kyrka
Socken	Tirup
Kommun	Svalöv
Regionmuseets dnr	L12.30-496-07
Arbetshandlingar	Målerifirma Peter Prah, 2008-03-06
Länsstyrelsens beslut	beslut 2007-12-11 samt meddelande 2007-10-18, dnr 433-44139-07
Byggherre/beställare	Svalövsbygdens församling
Entreprenör	Målerifirma Peter Prah
Antikvarisk kontrollant	Regionmuseet Kristianstad/ Landsantikvarien i Skåne genom Anna Ligoura
Byggnadstid	april 2008
Antikvarisk slutbesiktning	2008-10-29
Kyrkoantikvarisk ersättning	Nej

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Tirups kyrka ligger strax väster om Svalöv. Kyrkan har medeltida ursprung och västtornet uppfördes 1863. I ett sammandrag ur Th. Wählin's samling från 1926-27 kan man läsa följande:

”...insidorna av ytterdörrarne (...) äro behandlade i en alltför starkt gult hållen ekådring, tvättas och laseras med bensvart, tillsatt med en aning bränd terra, så att de får en ton av gammal mörk ek.”

Porten i öster var innan åtgärd målade med en mörkbrun oljefärg som hade dålig vidhäftning mot underlaget. Både träet och beslagen var målade med samma färg. På fönstret ovan porten satt samma färg. En mindre rötskada fanns i fönsterkarmens underkant. Fönstret var fastskruvat med tre skruvar – en på vardera sida av fönstret och en i nederkant – men stack utanför själva karmen med ett par centimeter i ovankant och knappt en centimeter i underkant.

Lager 4

Lager 5

Lager 6

Lager 8

Äldre färglager

Vad gäller porten i öster fanns ett äldre färgskikt, synligt längst ut mot kanterna på dörrbladen, där man ej kommit åt att måla över med den nuvarande färgen. Denna kulör hade NCS S 6020-Y70R, en mörkt brunröd kulör. Denna kulör återfanns även på portens beslag. Beslagen hade under dagens mörkbruna färg målats i svart, dessförinnan i den mörkt brunröda kulören och dessförinnan i svart. På fönstret ovan porten fanns inga spår av färgrester.

Funna färglager på västportens överljusfönster, med yngsta lagret först:

- Lager 1: Ljus ådringsmålning, gjord på ljusgul botten lik järnoxidgul NCS S 1010-Y20R. Ytan har lackats.
- Lager 2: Mellanbrun kulör lik bränd umbra NCS S 4010-Y50R
- Lager 3: Mörkare ådringsmålning/ekådring, utförd med samma ljusgula bottenkulör.
- Lager 4: Ljust gråblå kulör NCS S 1005-B20G
- Lager 5: Gulbrun ådringsmålning på ljusgul botten lik NCS S 1010-Y20R
- Lager 6: Mellanbrun kulör lik obränd umbra NCS S 4020-Y30R
- Lager 7: Ljusbrun kulör lik bränd umbra S 5010-Y50R
- Lager 8: Mörkt brunröd kulör lik bränd umbra S 8010-Y50R

På själva porten fanns inte så många färgskikt att finna.

- Brun ådringsmålning på ljusgul botten (första lager, som ovan)
- Ljusgrå kulör (som ovan)
- Ljusbrun ådringsmålning på ljusgul botten lik S 0505-Y50R (se bild s. 11)

Utförda åtgärder

Befintliga färglager på portarna avlägsnades med varmluftspistol. Dörrarna grundades med Flüggers utegrund som har en grå kulör. Större sprickor spacklades upp med snickerispackel för utebruk, dörrarna ströks sedan två gånger med Primolin från Flüggers i mörkbrun kulör NCS S 8010-Y30R (lik obränd umbra). Primolin är en alkydoljefärg för fasader och trä utomhus, färgen späddes enligt målaren ut på plats med rå linolja, vilket ska ha godkänts av leverantören. Kulören valdes eftersom den liknande dels den kulör som östporten tidigare varit målade med och även var nära det äldsta färglager som framkom vid skrapning ovanför porten i väster (se lager 8 ovan).

Dörrarna har målats i tunna strykningar och med gott utförande. Befintliga beslag rengjordes och grundmålades med Beckers Plomb innan de ströks med Primolin i samma färg som dörrarna.

Avvikelser från arbetshandlingarna

I samråd med antikvarisk kontrollant diskuterades att måla med en äkta linoljefärg, exempelvis Ottossons. Färgen som användes, Primolin, är en alkydoljefärg även om den är utblandad med linolja. Utförandet är gott och antikvarisk kontrollant finner det inte skäligt att göra om arbetet. Vid framtida ommålning av dörrarna bör man dock återgå till en ren linoljefärg som är det traditionella utförandet.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Åtgärderna på kyrkans portar och fönstret har gjorts med utgångspunkt i byggnadens kulturhistoriska värde även om ett avsteg från traditionella material har gjorts. Färgsättningen har gjorts utifrån äldre färgskikt, men även för att få en enhetlighet i de utvändiga snickerierna. Samtliga äldre färgskikt togs bort, men har dokumenterats.

Iakttagelser under restaureringen

I samband med slutbesiktningen diskuterades en ev. invändig restaurering i framtiden. Putsen har släppt på sina ställen, bland annat i långhusets nordvästra del, se bild s. 11. Under nästa år planeras en vård- och underhållsplan att upprättas för kyrkan.

Lund 2008-10-29

Anna Ligoura och Mia Jungskär

Östra porten före och efter målning.

Östra porten, beslag före och efter målning.

Västra porten före och efter målning

Västra porten före målning, underliggande färglager syns där färgen slagat.

Västporten, underliggande lasering

Rödbrun färg under befintlig brun på ostporten.

Skada i invändig puts som kan bli föremål för framtida åtgärder, fotografiet tagit i nordvästra delen av långhuset.

Regionmuseets rapportserie 2008

Kulturmiljö

1. Vä söder om S:ta Gertrud, Vä sn, FU, Jan Kockum, 2007
2. Kv Södra kasern 2 i Kristianstad, Kristianstad, FU, Jan Kockum 2007 – 2008
3. Gör en kyrka någon skillnad? DK, Åsa Alftberg & Lotta Eriksson, 2007
4. Kärnkraftens fysiska miljöer, Förstudie, Henrik Borg, 2008
5. Eslövs medborgarhus, Eslöv, AK, Helena Nilsson och Anna Rabow, 2005
6. Barsebäcks kyrka - installation av nytt värmesystem, Barsebäcks sn, AK, Kristina Nilén, 2007
7. Fjälkestads kyrka - invändig renovering, Fjälkestads sn, AK, Emelie Petersson & Helena Nilsson 2006
8. Krapperups alléer, Brunnby sn, KA, Patrik Olsson, 2008
9. Västra Nöbbelövs kyrka - utvändig renovering etapp 1, V. Nöbbelövs sn, AK, Helena Nilsson och Emelie Petersson, 2006
10. Folkestorps bränneri, Vårdplan, 2007-2008, Henrik Borg & Bengt Spade
11. Glimmingehus - kulturhistorisk värdebeskrivning, Vallby sn, KA, Kristina Nilén, 2008
12. Vikingatida silver från Kiaby, Kiaby sn, Bertil Helgesson, 2008
13. Norra Mellby kyrka, Norra Mellby sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2007 – 2008
14. Brönnestad kyrka, Brönnestad sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2007 – 2008
15. Södra Björstorps dammar, Brösarps sn, AF, Lotta Eriksson, Bertil Helgesson & Niclas Hansson, 2008
16. Munken 6, Åhus sn, FU+SU, Helén Lilja, 2000-2002
17. Gualöv 61:113. Gualöv sn, AU, Jan Kockum, 2008.
18. Stakethandboken – att gjuta ett Bromöllastaket, Katarina Olsson & Jimmy Juhlin Alftberg, 2007
19. Jordkällare i Lurebygget, AK, Perstorps sn, Katarina Olsson, 2007
20. Anna på Klinten. – BMU, Västra Karups sn, Paul Hansson, 2007
21. Aosehus, Åhus sn, UN, Jan Kockum, 2007
22. S: t Olofs station, S:t Olofs sn, AK, Katarina Olsson, 2007
23. Vårdplan för området kring Pannehuset, Andrarums sn, KA, Anna Rabow och Jimmy Juhlin Alftberg 2007-2008
24. Gravfälten vid Vä, Vä sn, AU, Tony Björk, 2008
25. Öllsjö 7:1, Skepparslöv sn, AU, Anders Edring, 2008
26. Hammar 9:21, Nosaby sn, AU, Anders Edring, 2008
27. Magasinet i Svalöv, Svalövs sn, BMU, Henrik Borg, 2008
28. Träne kyrka, Takrestaurering, Träne sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2007
29. Uppåkra kyrka, FU, Bertil Helgesson, 2008
30. Osby kyrka - läktarunderbyggnad och ledningsschakt, Osby sn, AK & FU, Lotta Eriksson & Jan Kockum, 2007-2008
31. Vä 2:12 - Väby gård, Vä sn, FU, Catherine Svensson, 2008.
32. Bälteberga 1:3, Vårdplan 2007-2008, Ottarps sn, Henrik Borg, Kristina Nilén, Anna Rabow, 2007-2008
33. Bland tobak och textil i Dösjebro, Västra Karaby sn, DK, Henrik Borg, 2008
34. Ignabergerga gamla kyrka - invändiga arbeten, Ignabergerga sn, AK, Helena Nilsson & Lotta Eriksson, 2007-2008
35. Från Härlöv till Ringelikors, Kristianstad, AU, Tony Björk, 2008
36. Härlöv 50:27 & 50:53, Kristianstad, FU, Jan Kockum, 2008
37. Taktäckning Bondrumsgården, Fågeltofta sn, AK, Helen Carlsson, 2008
38. Allhelgonakyrkan på Ven, omläggning av torntak samt omfogning av tornet, S:t Ibb sn, AK, Anna Ligoura, 2007
39. Kulturresevat i Skåne, KA, Paul Hansson o Patrik Olsson o Johan Dahln, 2001
40. Västra Torups kyrka, Västra Torups sn, AK, Emelie Petersson och Anna Rabow, 2007
41. Boplats vid Linderödsåsen, Degeberga 26:3, FU, Helén Lilja, 2008
42. Pegelhuset – restaurering av exteriören, Ystad sn, AK, Anna Ligoura och Mia Jungskär, 2005
43. Yngsjö 4:248, Åhus sn, FU, Helene Wilhelmsson, 2008
44. Burlövs gamla kyrka, utvändig renovering, Burlövs sn, AK, Petter Jansson 2005- 2006
45. Munkarps kyrka, ut- och invändig renovering, Munkarps sn, AK, Petter Jansson 2005- 2006
46. Trekungahuset, Malmö sn, AF, Paul Hansson 2007
47. Maglö, AK, Cecilia Pantzar 2003
48. Hagestad 117:1- förhistoriska boplatsslämningar, Löderup sn, FU, Helene Wilhelmson, 2006
49. Harlösa kyrka, Harlösa sn, AK, Anna Rabow, 2004
50. Stehags kyrka-nykyrkan, Stehags sn, FU, Helene Wilhelmson, 2006.
- 50B. Önnestads kyrkogårdsmur, AK, Önnestad sn, Helen Carlsson, 2008
51. Boplatsten vid Valjeviken, Edenryd 16:4 m fl, Ivetofta sn, SU, Tony Björk, 2008

Förkortningar:

AF-antikvarisk förundersökning
AK- antikvarisk kontroll
AU-arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt

FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD-murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning

PJ- projektrapport
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD-byggnadsark-dokumentation

52. Fyra förundersökningar i Kv Carl XI, Åhus, FU, Jan Kockum, 1997, 1999 & 2000
53. Gamlegården Vittskövle, Vittskövle sn, UN, Johan Dahlén, 2005
54. Förstudie till kulturmiljöprogram för Hässleholm, Hässleholms kn, PJ, Henrik Borg och Paul Hansson, 2005
55. Bondrumsgården, Fågeltofta sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2008
56. Mariakyrkan i Båstad - tillgänglighetsanpassning, Båstad sn, AK, Lotta Eriksson, 2007-2008
57. Nämndemansgården på Ven, S:t Ibbs sn, AK, Anna Rabow, 2007
58. Ekestad folketspark, Österslöv sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2008
59. Båstad kyrkogård, Båstad sn, DK, Lotta Eriksson & Anna Ligoura, 2008
60. Araslöv 1:61, Färlöv sn, FU, Helén Lilja, 2008
61. Projekt Barkåkra, Ängelholms kn, KA, Författare Bertil Helgesson, Mia Jungskär & Cissela Olsson, 2008
62. Per Ols gård/Västragård, Ballingstorp 1:9, Kviinge sn, AK, Helen Carlsson, 2008
63. Trapphuskonservering i Tranchellska huset, Landskrona stad, AK, Mia Jungskär, 2008
64. Arkeologi och fjärrvärme - Nymölla till Valjeviken, FU, Anders Edring, 2007.
65. Bjersjöholms gamla slott, Bjäresjö sn, AK, Anna Rabow och Mia Jungskär, 2006 samt 2008
66. Nedanbäck 1:2, Glimåkra sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2008
67. Kulturlager i Tosteberga by, Trolle-Ljungby sn, FU, Tony Björk, 2008.
68. Klosterkyrkan i Lund- invändig rening, Lunds stad, AK, Petter Jansson, 2007
69. Klockrent- renovering av kyrkklockor, S:t Nicolai kyrka i Trelleborg, Trelleborgsstad, AK, Petter Jansson, 2007
70. Arilds kapell- golv- och elrenovering, Brunnby socken, AK, Petter Jansson, 2007-2008
71. Ingeborrarpsgården – takomläggningen på loglängan, Rya sn, AK, Mia Jungskär, 2008
72. Exteriör renovering av Tässjö kyrka, Tässjö sn, AK+MD, Mia Jungskär, 2008
73. Sälshögs Gamlegård – utvändig restaurering, Tryde sn, AK, Mia Jungskär, 2008
74. Bergakyrkan i Bjärred, takrenovering, Flädie sn, AK, Petter Jansson, 2005
75. Fjälkinge 206:1, Fjälkinge sn, BMU, Helen Carlsson, 2008
76. Bösarps kyrka, ut- och invändigt, Bösarps sn, AK, Petter Jansson, 2006
77. Taken på Ausås prästgård, Ausås sn, AK, Anna Rabow, 2007
78. Vittskövle slott - vårdplan 2008, Vittskövle sn, Henrik Borg, Jimmy Juhlin Alftberg, Kristina Nilén, Anna Rabow, Heikki Ranta, 2008
79. Boplatsen vid Gringelstad, Köpinge sn, FU, Tony Björk, 2008
80. Sporrakulla gård, Glimåkra sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2008
81. Södra Björstorp - restaurering av dammar, Brösarps sn, AK, Lotta Eriksson, 2008
82. Tirups kyrka – ommålning av kyrkdörrar, Tirups sn, AK, Anna Ligoura och Mia Jungskär, 2008

